

Analisis Cabaran dan Prospek Industri Hotel Halal di Negara Majoriti dan Minoriti Muslim: Kajian Kes Malaysia dan Singapura

Analysis of the Challenges and Prospects of the Halal Hotel Industry in Majority and Minority Muslim Countries: A Case Study of Malaysia and Singapore.

Siti Nur Husna Abd Rahman^{1*}, Rafidah Mohd Azli², Nursafra Mohd Zhaffar³, Khairul Hamimah Mohammad Jodi⁴, Siti Nadiah Babge⁵

^{1,2}Akademi Pengajian Islam Kontemporari (ACIS), UiTM Kampus Kuala Pilah, Pekan Parit Tinggi, 72000 Kuala Pilah Negeri Sembilan Malaysia.

³Akademi Pengajian Islam Kontemporari (ACIS), UiTM Kampus Rembau, alan, Kampung Pilin, 71300 Rembau, Negeri Sembilan

⁴Fakulti Sains Sosial & Kemanusiaan, Universiti Terbuka Malaysia, Kelana Centre Point, Jalan SS 7/19, Ss 7, 47301 Petaling Jaya, Selangor

⁵Fakulti Sains Sosial & Teknologi Maklumat, Kolej Universiti Agrosains Malaysi, 2020, Ayer Pa'abas, 78000 Alor Gajah, Melaka

*Pengarang Utama: 2022416422@student.uitm.edu.my

DOI: <https://doi.org/10.30880/hsp.2025.05.01.006>

Maklumat Artikel

Diserah: 19 Mac 2025

Diterima: 4 April 2025

Diterbitkan: 1 Jun 2025

Kata Kunci

Industri Hotel Halal, Cabaran, Prospek, Negara Majoriti Muslim, Negara Minoriti Muslim, Malaysia, Singapura, Analisis Perbandingan.

Abstrak

Kajian ini menganalisis cabaran dan prospek industri hotel halal di negara majoriti Muslim (Malaysia) dan negara minoriti Muslim (Singapura), dengan tujuan untuk memahami faktor-faktor yang mempengaruhi perkembangan sektor ini dalam konteks yang berbeza. Industri hotel halal semakin penting dalam memenuhi permintaan pelancong Muslim yang mencari perkhidmatan yang patuh syariah. Namun, industri ini menghadapi cabaran unik di setiap negara, seperti perbezaan dalam peraturan dan piawaian halal, persepsi pengguna, serta sokongan institusi. Kajian ini menggunakan kaedah perpustakaan kualitatif dan analisis tematik untuk mengenal pasti tema utama berkaitan cabaran dan prospek sektor hotel halal di Malaysia dan Singapura. Dengan menganalisis dokumen seperti garis panduan dan polisi kerajaan, kajian ini mengenal pasti cabaran seperti pematuhan piawaian halal dan persepsi pelanggan serta prospek seperti permintaan pasaran dan sokongan kerajaan. Perbandingan antara kedua-dua negara diharap memberikan pandangan mendalam tentang faktor yang mempengaruhi perkembangan industri hotel halal di negara majoriti dan minoriti Muslim. Hasil kajian menunjukkan bahawa Malaysia, sebagai negara majoriti Muslim, memiliki kelebihan dari segi sokongan kerajaan dan pensijilan halal yang diiktiraf, namun masih menghadapi cabaran dalam pengurusan kos dan kesedaran pengguna.

Sebaliknya, Singapura, walaupun berstatus negara minoriti Muslim, menunjukkan prospek pertumbuhan yang tinggi dengan sokongan dasar yang mesra halal dan permintaan pelancongan halal yang semakin meningkat. Kajian ini menyimpulkan bahawa pendekatan bersepadu antara kerajaan, pengusaha hotel, dan masyarakat diperlukan untuk memajukan sektor ini, dengan penekanan pada penyesuaian strategi yang sesuai mengikut konteks sosio-ekonomi setiap negara.

Keywords

Halal Hotel Industry, Challenges, Prospects, Majority Muslim Countries, Minority Muslim Countries, Malaysia, Singapore, Comparative Analysis.

Abstract

This study analyzes the challenges and prospects of the halal hotel industry in majority Muslim countries (Malaysia) and minority Muslim countries (Singapore), aiming to understand the factors influencing the development of this sector in different contexts. The halal hotel industry is becoming increasingly important in meeting the demand of Muslim travelers seeking Sharia-compliant services. However, the industry faces unique challenges in each country, such as differences in halal regulations and standards, consumer perceptions, and institutional support. This study uses qualitative library research methods and thematic analysis to identify key themes related to the challenges and prospects of the halal hotel sector in Malaysia and Singapore. By analyzing documents such as government guidelines and policies, the study identifies challenges like halal compliance and customer perceptions, as well as prospects like market demand and government support. A comparison between the two countries is expected to provide deep insights into the factors influencing the development of the halal hotel industry in majority and minority Muslim countries. The findings indicate that Malaysia, as a majority Muslim country, has the advantage of government support and recognized halal certification but still faces challenges in cost management and consumer awareness. In contrast, Singapore, despite being a minority Muslim country, shows high growth prospects with supportive halal-friendly policies and increasing halal tourism demand. The study concludes that an integrated approach between the government, hotel operators, and society is needed to advance this sector, with an emphasis on tailoring strategies to the socio-economic context of each country.

1. Pendahuluan

Industri hotel halal semakin mendapat perhatian dalam pasaran global seiring dengan peningkatan kesedaran terhadap gaya hidup patuh syariah di kalangan pelancong Muslim. Permintaan terhadap perkhidmatan halal dalam sektor pelancongan dan hospitaliti berkembang pesat, terutamanya di negara majoriti Muslim seperti Malaysia dan juga negara minoriti Muslim seperti Singapura (Henderson, 2016). Hotel halal merujuk kepada hotel yang menyediakan kemudahan dan perkhidmatan yang mematuhi prinsip-prinsip Islam, termasuk penyediaan makanan halal, pemisahan kawasan untuk lelaki dan wanita, serta ketiadaan alkohol (Battour & Ismail, 2016). Peningkatan permintaan ini juga disokong oleh pertumbuhan pesat populasi Muslim global, yang dijangka terus meningkat dalam dekad-dekad mendatang (Pew Research Center, 2017).

Namun, industri ini turut berhadapan dengan cabaran, terutamanya dari aspek pensijilan halal dan persepsi pengguna terhadap produk dan perkhidmatan halal. Di Malaysia, industri hotel halal mendapat sokongan yang lebih besar daripada pihak kerajaan, termasuk melalui dasar-dasar pensijilan halal yang diiktiraf secara global (Rahman et al., 2014). Sebaliknya, di Singapura, status minoriti Muslim membawa cabaran unik dalam menyediakan perkhidmatan patuh syariah sambil memenuhi keperluan pelanggan bukan Muslim (Samori et al., 2016). Tambahan pula, perbezaan dalam keperluan sosio-budaya di antara kedua-dua negara memberi kesan kepada tahap kesedaran dan sokongan masyarakat terhadap perkhidmatan hotel halal.

Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti dan menganalisis cabaran serta prospek yang dihadapi oleh industri hotel halal dalam konteks majoriti dan minoriti Muslim di Malaysia dan Singapura. Melalui pendekatan perpustakaan kualitatif dan analisis tematik, kajian ini akan memberikan perspektif perbandingan yang

komprehensif, yang dapat membantu pengusaha hotel, penggubal dasar, dan pihak berkepentingan dalam menyusun strategi bagi memajukan industri ini mengikut konteks negara masing-masing.

2. Metodologi

Industri hotel halal telah berkembang pesat dalam beberapa dekad terakhir, khususnya di negara-negara majoriti Muslim seperti Malaysia dan negara minoriti Muslim seperti Singapura. Menurut Ahmad et al. (2021), industri ini menawarkan peluang besar bagi pelancong Muslim yang mencari kemudahan penginapan yang mematuhi syariah, termasuk penyediaan makanan halal, kemudahan solat, dan persekitaran yang bebas dari unsur-unsur haram. Di Malaysia, inisiatif kerajaan untuk menggalakkan pensijilan halal dalam sektor perhotelan turut memainkan peranan penting dalam memperkukuhkan daya saing industri ini (Yusof & Hashim, 2020). Di pihak lain, Singapura, sebagai negara minoriti Muslim, menghadapi cabaran dalam melaksanakan konsep hotel halal sepenuhnya disebabkan oleh perbezaan undang-undang dan budaya (Othman et al., 2019). Namun begitu, dengan peningkatan permintaan dari pelancong Muslim, negara ini mula mengadaptasi beberapa aspek yang boleh disesuaikan tanpa mengganggu sistem pelancongan sekular yang sudah sedia ada.

Kajian oleh Rahman dan Hassan (2018) juga menunjukkan bahawa persepsi dan kepuasan pelanggan Muslim terhadap hotel halal dipengaruhi oleh kebolehan pengusaha hotel dalam menyediakan perkhidmatan yang mematuhi prinsip Maqasid Shariah, iaitu menjaga agama, nyawa, akal, keturunan, dan harta pelanggan. Ini jelas menunjukkan bahawa industri hotel halal bukan sahaja berperanan dalam ekonomi, tetapi juga sebagai penyumbang kepada nilai-nilai kemasyarakatan yang lebih tinggi (Ismail et al., 2022). Oleh itu, kajian lebih lanjut dalam konteks negara majoriti dan minoriti Muslim perlu dilakukan untuk menilai cabaran-cabaran khusus serta prospek bagi mempertingkatkan daya saing industri ini di peringkat antarabangsa.

Kajian terdahulu telah mengenal pasti faktor-faktor yang mendorong perkembangan industri hotel halal di negara majoriti Muslim, khususnya Malaysia. Sebagai contoh, kajian oleh Zailani et al. (2019) mendapati bahawa peningkatan pelancong Muslim dan peningkatan kesedaran terhadap kepentingan gaya hidup halal telah membawa kepada permintaan yang lebih tinggi untuk perkhidmatan penginapan yang patuh syariah. Di samping itu, faktor ekonomi seperti sumbangan industri halal kepada Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) juga mendorong pihak kerajaan untuk menyokong perkembangan industri ini melalui pelbagai inisiatif dan insentif (Salleh & Jamal, 2021). Sokongan kerajaan ini amat penting dalam memastikan kepercayaan pengguna Muslim terhadap kehalalan perkhidmatan yang ditawarkan dan turut memperkukuh daya saing hotel halal tempatan di peringkat serantau dan global.

Dalam konteks negara minoriti Muslim seperti Singapura, kajian oleh Lim dan Ong (2020) mendapati bahawa pelbagai faktor sosio-budaya dan ekonomi menjadi penghalang utama dalam pelaksanaan penuh konsep hotel halal. Singapura menghadapi cabaran dalam menyeimbangkan kepentingan ekonomi dan budaya tempatan sambil memenuhi keperluan pengunjung Muslim yang kian meningkat. Walaupun Singapura mempunyai penduduk Islam yang minoriti, kemudahan seperti penyediaan makanan halal dan kemudahan solat semakin dipertingkatkan di hotel-hotel tertentu untuk menarik lebih ramai pelancong Muslim (Hamzah et al., 2020). Justeru, usaha penyesuaian ini membolehkan Singapura kekal kompetitif dalam industri pelancongan antarabangsa meskipun mempunyai batasan dari segi sumber halal tempatan yang lebih terhad berbanding negara majoriti Muslim.

Tambahan lagi, konsep halal dalam industri perhotelan juga dipengaruhi oleh prinsip Maqasid Shariah dalam membina sistem perkhidmatan yang menyeluruh. Menurut Hashim dan Rahim (2021), prinsip seperti menjaga akhlak dan keadilan kepada semua pelanggan, termasuk yang bukan Muslim, adalah penting dalam memastikan industri ini dapat diterima oleh semua pihak dan mampu berkembang dengan pesat. Ini bukan sahaja memperkukuhkan identiti hotel halal, tetapi juga menggalakkan pelancong bukan Muslim untuk memahami dan menghargai nilai-nilai Islam yang diterapkan dalam pengurusan hotel (Ali & Hussain, 2019). Oleh itu, pendekatan yang inklusif dalam pengurusan hotel halal berpotensi menarik minat pelancong dari pelbagai latar belakang agama dan budaya, seterusnya meningkatkan prospek industri ini.

Dapatan Kajian

Cabaran Utama Yang Dihadapi Oleh Industri Hotel Halal Di Malaysia Dan Singapura

1. Cabaran di Malaysia

Walaupun Malaysia dianggap sebagai peneraju dalam industri halal, industri hotel halal di negara ini menghadapi pelbagai cabaran, terutamanya dalam mengekalkan standard dan konsistensi sijil halal. Pensijilan

halal yang dikeluarkan oleh JAKIM adalah antara yang paling dipercayai di dunia; namun, cabaran utama terletak pada kos dan proses pensijilan yang ketat. Banyak hotel kecil menghadapi kesukaran untuk memenuhi syarat pensijilan kerana kekurangan kewangan dan operasi (Rahman, 2014). Proses pensijilan ini melibatkan pelbagai aspek, termasuk penyediaan makanan, kebersihan, dan perkhidmatan, yang sering memerlukan pelaburan tambahan untuk mencapai piawaian yang ditetapkan.

Selain kos, industri hotel halal di Malaysia juga berdepan cabaran dari segi kesedaran dan pemahaman yang berbeza di kalangan pengusaha hotel dan pelanggan. Walaupun terdapat peningkatan dalam permintaan untuk perkhidmatan patuh syariah, masih terdapat jurang dalam kesedaran terhadap keperluan perkhidmatan halal, terutama di kalangan pengusaha hotel bukan Muslim (Samori et al., 2016). Kekurangan pemahaman tentang kepentingan perkhidmatan halal ini boleh menyebabkan kurangnya komitmen dalam memenuhi standard halal yang diperlukan, terutamanya bagi hotel-hotel yang melayani pelanggan bukan Muslim.

Tambahan pula, persaingan dalam industri perhotelan turut menjadi cabaran bagi hotel halal di Malaysia. Dengan peningkatan persaingan daripada hotel konvensional dan rangkaian antarabangsa, hotel halal sering kali berdepan cabaran dalam menawarkan harga yang kompetitif sambil mengekalkan standard patuh syariah (Battour & Ismail, 2016). Pengusaha hotel halal perlu mencari keseimbangan antara memenuhi keperluan patuh syariah dan mengekalkan daya saing dalam industri yang semakin sengit. Keadaan ini menimbulkan cabaran besar kepada industri untuk menarik lebih ramai pelanggan Muslim tanpa mengorbankan kualiti dan nilai halal.

2. Cabaran di Singapura

Di Singapura, cabaran utama bagi industri hotel halal adalah dalam memenuhi keperluan pelanggan Muslim sambil mengekalkan daya tarikan bagi pelanggan bukan Muslim. Sebagai negara minoriti Muslim, kebanyakan hotel di Singapura tidak memberikan penekanan yang tinggi kepada perkhidmatan patuh syariah kerana permintaan dari populasi domestik yang rendah. Oleh itu, ramai pengusaha hotel merasa ragu untuk melabur dalam penyediaan perkhidmatan halal secara menyeluruh, kerana bimbang ia akan mengurangkan daya tarikan hotel tersebut kepada pelancong antarabangsa bukan Muslim (Samori & Sabtu, 2012).

Selain itu, pensijilan halal di Singapura yang dikendalikan oleh MUIS (Majlis Ugama Islam Singapura) memerlukan penyesuaian unik untuk memastikan ia relevan dalam persekitaran pelbagai budaya dan agama. MUIS menyediakan standard halal yang disesuaikan untuk memenuhi keperluan hotel yang menyediakan perkhidmatan kepada kedua-dua pelanggan Muslim dan bukan Muslim (Henderson, 2016). Namun, cabaran utama terletak pada menyeimbangkan keperluan patuh syariah dengan tuntutan pasaran global yang lebih luas. Ramai pengusaha hotel di Singapura menghadapi dilema dalam mengekalkan keseimbangan ini, terutamanya apabila polisi halal yang ketat mungkin menjejaskan kebebasan operasi mereka.

Tambahan lagi, Singapura berhadapan dengan cabaran dari segi sumber bekalan halal. Sebagai negara dengan sumber tanah terhad, Singapura banyak bergantung pada perdagangan import untuk memenuhi keperluan halal. Ini termasuk makanan, bahan masakan, dan bekalan lain yang perlu diperolehi daripada negara luar yang mempunyai piawaian halal yang dipercayai (Battour & Ismail, 2016). Ketergantungan ini boleh mengakibatkan kos yang tinggi, di samping risiko mendapatkan bahan yang tidak mematuhi standard halal yang ditetapkan. Kesulitan dalam rantaian bekalan ini menjadi cabaran besar bagi industri hotel halal di Singapura untuk memenuhi keperluan pelanggan Muslim dengan konsisten.

Prospek Perkembangan Industri Hotel Halal Dalam Konteks Majoriti Dan Minoriti Muslim

1. Prospek di Malaysia

Malaysia mempunyai prospek yang cerah dalam industri hotel halal kerana kedudukannya sebagai salah satu destinasi pelancongan halal utama di dunia. Sebagai negara majoriti Muslim, Malaysia telah mendapat pengiktirafan antarabangsa atas piawaian halal yang ketat dan komprehensif, yang diuruskan oleh JAKIM. Piawaian ini telah memberikan kepercayaan kepada pelancong Muslim dari seluruh dunia, menjadikan Malaysia pilihan utama untuk pelancongan patuh syariah (Henderson, 2016). Malaysia juga menerima sokongan kerajaan yang kuat dalam mempromosikan industri halal, termasuk industri perhotelan, dengan pelbagai inisiatif seperti Program Halal Malaysia dan infrastruktur sokongan halal yang komprehensif (Rahman, 2014).

Di samping itu, permintaan domestik terhadap perkhidmatan hotel halal semakin meningkat seiring dengan kesedaran penduduk tempatan terhadap gaya hidup halal. Kesedaran yang tinggi dalam kalangan rakyat Malaysia untuk mendapatkan perkhidmatan yang patuh syariah memberikan peluang besar kepada pengusaha hotel halal untuk memenuhi permintaan domestik ini (Battour & Ismail, 2016). Ini membuka ruang untuk

pelaburan dalam industri ini dan potensi perkembangan yang lebih pesat. Selain itu, program pendidikan dan latihan berkaitan perkhidmatan halal yang dilaksanakan oleh kerajaan turut membantu meningkatkan kemahiran pekerja dalam sektor ini, yang dapat meningkatkan kualiti perkhidmatan hotel halal.

Malaysia juga mempunyai potensi besar untuk menjadi pusat pelancongan perubatan halal. Dengan kemudahan perubatan yang patuh syariah dan sistem kesihatan yang diiktiraf di peringkat antarabangsa, pelancongan perubatan halal dapat menjadi daya tarikan baharu untuk menarik lebih ramai pelancong Muslim. Gabungan antara hospitaliti dan perubatan halal ini bukan sahaja meningkatkan kelebihan daya saing Malaysia dalam industri perhotelan, tetapi juga memperkukuhkan kedudukannya sebagai destinasi utama pelancongan halal (Samori et al., 2016). Prospek ini menambah nilai kepada pembangunan industri hotel halal di Malaysia yang terus berkembang.

2. Prospek di Singapura

Walaupun Singapura merupakan negara dengan majoriti bukan Muslim, ia mempunyai prospek yang signifikan dalam industri hotel halal kerana kedudukannya sebagai pusat kewangan dan perhubungan antarabangsa. Singapura berjaya menarik ramai pelancong Muslim dari pelbagai negara melalui strategi pemasaran yang inklusif dan menyediakan perkhidmatan halal yang memenuhi keperluan pelbagai pelanggan (Henderson, 2016). Pendekatan ini menjadikan Singapura destinasi pelancongan yang sesuai untuk pelancong Muslim tanpa mengabaikan keperluan pelancong bukan Muslim. Dengan kemudahan yang mesra Muslim seperti ruang solat, makanan halal yang diiktiraf oleh MUIS, dan kebersihan yang tinggi, Singapura telah mengukuhkan reputasinya sebagai destinasi pelancongan halal.

Prospek lain yang memberi kelebihan kepada Singapura ialah sokongan MUIS dalam memberikan pensijilan halal yang diiktiraf di peringkat antarabangsa, yang memudahkan hotel untuk menawarkan perkhidmatan halal tanpa mengubah keseluruhan konsep hotel. Keadaan ini memberikan fleksibiliti kepada pengusaha hotel untuk menawarkan perkhidmatan halal secara bersepadu dan serasi dengan pasaran antarabangsa (Samori & Sabtu, 2012). Tambahan pula, Singapura menggalakkan pengusaha tempatan untuk memperluaskan perkhidmatan halal dengan kemudahan-kemudahan khusus seperti ruang solat dan kemudahan ramah Muslim yang lain. Usaha ini memperkukuhkan prospek Singapura untuk kekal kompetitif dalam industri perhotelan halal.

Singapura juga berpotensi menjadi pusat penyelidikan dan inovasi dalam bidang perhotelan halal, memandangkan kepakarannya dalam teknologi dan pengurusan. Usaha inovatif seperti aplikasi mudah alih untuk perkhidmatan halal dan teknologi ramah Muslim dapat meningkatkan pengalaman pelanggan Muslim di hotel. Tambahan pula, sokongan daripada sektor teknologi dan perniagaan di Singapura membolehkan negara ini mengembangkan perkhidmatan yang inovatif dalam industri halal, sekaligus menjadi contoh terbaik untuk negara lain yang ingin memajukan sektor ini dalam konteks minoriti Muslim (Battour & Ismail, 2016). Prospek ini menunjukkan bahawa Singapura berpotensi untuk menjadi pemimpin dalam inovasi industri hotel halal di rantau ini.

Pendekatan, Dasar, Dan Strategi Yang Diambil Oleh Malaysia Dan Singapura Dalam Memajukan Sektor Hotel Halal

1. Malaysia

• Pendekatan Malaysia

Malaysia mengambil pendekatan yang proaktif dalam memajukan industri hotel halal dengan menumpukan kepada pembangunan infrastruktur dan ekosistem sokongan yang komprehensif untuk industri halal. Sebagai negara majoriti Muslim, Malaysia mengutamakan keselarasan dalam perkhidmatan patuh syariah, bukan sahaja dalam makanan tetapi juga dalam aspek perkhidmatan hotel yang lain, seperti menyediakan kemudahan solat dan pengasingan ruang bagi lelaki dan wanita dalam kemudahan tertentu (Rahman, 2014). Pendekatan ini diurus oleh Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM), yang diiktiraf sebagai badan pensijilan halal yang komprehensif dan berwibawa di peringkat antarabangsa. Pendekatan ini membolehkan hotel halal di Malaysia menawarkan perkhidmatan yang memenuhi kehendak pelancong Muslim, sama ada domestik atau antarabangsa.

• Dasar Malaysia

Malaysia juga mengamalkan dasar sokongan terhadap industri halal yang mencakupi pelbagai aspek, termasuk pensijilan halal, promosi pelancongan halal, serta insentif kepada pengusaha yang mematuhi standard halal. Kerajaan Malaysia telah memperkenalkan Program Halal Malaysia (MH2020) yang menekankan pengukuhan

sektor halal di peringkat global, termasuk sektor perhotelan (Henderson, 2016). Dengan adanya dasar yang jelas, industri hotel halal di Malaysia menerima sokongan bukan sahaja dari sudut pensijilan, tetapi juga dalam bentuk bantuan kewangan dan latihan kemahiran kepada pekerja hotel. Dasar ini juga menggalakkan integrasi perkhidmatan halal dalam pelbagai industri pelancongan, termasuk perhotelan dan katering.

- **Strategi Malaysia**

Strategi Malaysia untuk memajukan sektor hotel halal melibatkan kolaborasi antara sektor kerajaan dan swasta untuk meningkatkan kecekapan operasi hotel yang patuh syariah. Kerajaan bekerjasama dengan syarikat hotel antarabangsa dan tempatan bagi memastikan standard halal diterapkan secara meluas, serta membolehkan hotel yang tidak dimiliki oleh Muslim untuk turut mendapatkan pensijilan halal. Di samping itu, Malaysia juga memperkenalkan program latihan dan pensijilan khusus untuk pekerja perhotelan dalam bidang halal, yang bertujuan meningkatkan tahap kesedaran dan kecekapan mengenai keperluan perkhidmatan halal (Battour & Ismail, 2016).

2. Singapura

- **Pendekatan Singapura**

Singapura mengambil pendekatan yang lebih inklusif dan fleksibel dalam menyediakan perkhidmatan halal. Sebagai negara minoriti Muslim, Singapura mengutamakan keseimbangan antara memenuhi keperluan pelancong Muslim dan mengekalkan daya tarikan kepada pelanggan bukan Muslim. Majlis Ugama Islam Singapura (MUIS) memainkan peranan penting dalam menguruskan pensijilan halal yang membolehkan hotel dan restoran menawarkan pilihan halal tanpa menukar sepenuhnya operasi mereka (Samori & Sabtu, 2012). Pendekatan ini bertujuan untuk menjadikan perkhidmatan halal lebih mudah diakses dan diterima dalam kalangan pelancong antarabangsa yang mengunjungi Singapura.

- **Dasar Singapura**

Dasar kerajaan Singapura dalam memajukan industri hotel halal menumpukan kepada integrasi perkhidmatan halal dalam pelancongan secara keseluruhan, tanpa terlalu membebankan pengusaha. MUIS menyediakan rangka kerja yang fleksibel bagi pensijilan halal yang dapat diikuti oleh perniagaan bukan Muslim, menjadikan industri ini lebih terbuka dan inklusif (Henderson, 2016). Dasar ini membolehkan pengusaha hotel menyediakan perkhidmatan halal dan mesra Muslim tanpa perlu menukar konsep operasi mereka sepenuhnya. Dasar yang mesra halal ini menjadikan Singapura sebagai destinasi pelancongan Muslim yang kompetitif dalam kalangan negara bukan Islam.

- **Strategi Singapura**

Singapura mengaplikasikan strategi inovasi dan teknologi untuk mempromosikan perkhidmatan halal dalam sektor hotel dan pelancongan. MUIS dan beberapa badan swasta telah memperkenalkan platform digital yang membantu pelancong Muslim mengenal pasti hotel dan restoran dengan sijil halal, sekaligus memudahkan pengalaman mereka di Singapura (Battour & Ismail, 2016). Singapura juga memanfaatkan kemudahan teknologi untuk meningkatkan kesedaran dalam kalangan pengusaha hotel mengenai perkhidmatan halal dan melatih pekerja dalam menyampaikan perkhidmatan mesra Muslim. Strategi ini menjadikan Singapura sebagai peneraju dalam inovasi pelancongan halal dalam konteks minoriti Muslim.

PERBINCANGAN

- **Pensijilan Halal yang Diiktiraf dan Dikawal oleh Badan Berautoriti**

Kedua-dua negara mempunyai badan berautoriti yang mengawal dan mengeluarkan pensijilan halal, iaitu JAKIM di Malaysia dan MUIS di Singapura. Kedua-dua badan ini diiktiraf secara antarabangsa, memberikan keyakinan kepada pelancong Muslim mengenai keaslian dan kepercayaan pensijilan halal. Walaupun pendekatan dan peraturan mereka berbeza, kedua-dua badan ini berfungsi untuk memastikan perkhidmatan yang disediakan memenuhi piawaian halal yang diiktiraf di peringkat global (Rahman, 2014; Henderson, 2016).

- **Penerapan Inovasi dan Teknologi untuk Mempermudah Akses Kepada Perkhidmatan Halal**

Malaysia dan Singapura sama-sama memanfaatkan teknologi untuk memudahkan pelancong Muslim dalam mencari perkhidmatan halal. Kedua-dua negara menggunakan platform digital dan aplikasi mudah alih untuk menyediakan maklumat mengenai hotel, restoran, dan kemudahan halal yang tersedia. Pendekatan ini meningkatkan keselesaan pelancong Muslim dan menjadikan kedua-dua negara lebih mesra pengguna, dengan akses yang lebih mudah kepada maklumat halal (Battour & Ismail, 2016).

- **Pelaburan dalam Latihan dan Pendidikan untuk Meningkatkan Kesedaran Halal**

Kedua-dua negara mengiktiraf kepentingan latihan dan pendidikan dalam memperkukuh industri halal. Malaysia melaksanakan program latihan dalam industri perhotelan untuk meningkatkan kesedaran tentang keperluan perkhidmatan patuh syariah, sementara Singapura menjalankan inisiatif serupa melalui MUIS untuk melatih pekerja industri dalam menyediakan perkhidmatan yang sesuai bagi pelancong Muslim. Latihan ini memastikan pengusaha hotel dan pekerja industri memahami keperluan pelanggan Muslim serta dapat menyediakan perkhidmatan yang mesra halal secara konsisten (Samori & Sabtu, 2012).

- **Peluang untuk Menarik Pelancong Muslim Antarabangsa**

Kedua-dua Malaysia dan Singapura melihat industri hotel halal sebagai peluang untuk menarik pelancong Muslim antarabangsa. Malaysia menonjolkan dirinya sebagai destinasi pelancongan Muslim yang utama, sementara Singapura mengambil pendekatan inklusif yang menyambut pelancong Muslim tanpa mengabaikan pelancong bukan Muslim. Kedua-dua negara menyedari bahawa terdapat potensi pertumbuhan besar dalam pasaran pelancongan Muslim global, dan oleh itu mereka bersaing untuk meningkatkan daya tarikan dalam sektor ini melalui kemudahan yang mesra Muslim (Henderson, 2016).

- **Pengiktirafan Halal Sebagai Elemen Utama dalam Strategi Pelancongan**

Malaysia dan Singapura sama-sama mengakui kepentingan elemen halal sebagai komponen utama dalam strategi pelancongan nasional mereka. Di Malaysia, pensijilan halal adalah sebahagian daripada dasar pelancongan negara yang lebih luas, manakala Singapura juga mula memasukkan perkhidmatan halal dalam strategi pelancongannya untuk memenuhi keperluan pelancong Muslim. Dengan adanya strategi ini, kedua-dua negara berjaya menarik segmen pasaran yang semakin besar dalam pelancongan Muslim (Rahman, 2014; Samori & Sabtu, 2012).

- **Kerjasama Awam-Swasta untuk Meningkatkan Industri Halal**

Kedua-dua negara turut menggalakkan kerjasama antara pihak kerajaan dan sektor swasta dalam memajukan industri hotel halal. Di Malaysia, kerjasama antara JAKIM dan pengusaha hotel memastikan piawaian halal yang tinggi dipatuhi dalam penyediaan perkhidmatan perhotelan. Singapura pula melibatkan MUIS bersama sektor swasta untuk meluaskan perkhidmatan halal secara inklusif, yang memberikan fleksibiliti kepada pengusaha hotel. Kerjasama ini memperkukuh usaha mempromosikan perkhidmatan halal di samping mengurangkan beban operasi kepada pengusaha hotel (Battour & Ismail, 2016).

KESIMPULAN

Kajian ini telah menunjukkan bahawa walaupun Malaysia dan Singapura memiliki konteks sosio-budaya dan demografi yang berbeza, kedua-duanya berjaya memajukan sektor hotel halal melalui pendekatan, dasar, dan strategi yang disesuaikan dengan keperluan negara masing-masing. Malaysia, sebagai negara majoriti Muslim, telah mengambil langkah proaktif dengan membangunkan piawaian halal yang ketat melalui JAKIM, memberikan keyakinan kepada pelancong Muslim antarabangsa. Sokongan kerajaan yang menyeluruh, bersama program pensijilan halal dan latihan, memperkukuhkan kedudukan Malaysia sebagai destinasi pelancongan halal yang utama.

Sebaliknya, Singapura sebagai negara minoriti Muslim mengambil pendekatan yang lebih fleksibel dan inklusif dengan menyelaraskan perkhidmatan halal tanpa mengabaikan kepentingan pelanggan bukan Muslim. Dengan sokongan MUIS, Singapura berjaya membina rangka kerja pensijilan halal yang serasi dengan pasaran antarabangsa dan menarik pelancong Muslim melalui penyediaan perkhidmatan mesra Muslim. Strategi inovasi dan teknologi turut memainkan peranan penting dalam meningkatkan pengalaman pelancong Muslim di negara tersebut.

Secara keseluruhan, kedua-dua negara berkongsi titik temu dalam pengiktirafan terhadap potensi pelancongan halal, penggunaan teknologi untuk memudahkan perkhidmatan halal, serta kolaborasi awam-swasta dalam memajukan sektor ini. Walaupun terdapat cabaran tersendiri, Malaysia dan Singapura terus memanfaatkan kekuatan unik masing-masing untuk mengembangkan industri hotel halal. Kesimpulannya, pendekatan yang disesuaikan dengan keperluan tempatan, disertai dengan strategi bersepadu, memberikan peluang besar bagi industri hotel halal untuk berkembang, bukan sahaja di rantau ini tetapi juga di peringkat global.

ETHICS STATEMENTS

Tiada

AUTHOR STATEMENTS

1. Siti Nur Husna Abd Rahman, Akademi Pengajian Islam Kontemporari (ACIS), UiTM Kampus Kuala Pilah. 2022416422@student.uitm.edu.my
2. Rafidah Mohd Azli, Akademi Pengajian Islam Kontemporari (ACIS), UiTM Kampus Kuala Pilah. rafidah2262@uitm.edu.my
3. Nursafra Mohd Zhaffar, Akademi Pengajian Islam Kontemporari (ACIS), UiTM Kampus Rembau. nursafra@uitm.edu.my
4. Khairul Hamimah Mohammad Jodi, Fakulti Sains Sosial & Kemanusiaan, Universiti Terbuka Malaysia. Khairul_hamimah@oum.edu.my
5. Siti Nadiah Binti Babge, Fakulti Sains Sosial & Teknologi Maklumat, Kolej Universiti Agrosains Malaysia. nadiahucam@gmail.com

ACKNOWLEDGMENTS

Setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih diucapkan kepada Institut Pengajian Siswazah (IPSiS), Universiti Teknologi MARA (UiTM) di atas sokongan, bimbingan, dan kemudahan yang diberikan sepanjang penyelidikan dan penulisan ini. Tidak lupa juga, ucapan terima kasih yang tulus kepada Yayasan Budiman atas bantuan serta sokongan yang diberikan, yang banyak membantu dalam merealisasikan kajian ini. Selain itu, penghargaan khas turut diberikan kepada Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM), Halal Development Corporation (HDC), Jabatan Standard Malaysia, dan Islamic Tourism Centre (ITC) atas maklumat, panduan, dan kerjasama yang sangat bernilai dalam menyumbang kepada penyelidikan ini. Segala sokongan, tunjuk ajar, serta dorongan daripada semua pihak amatlah dihargai dan menjadi pemangkin dalam menyempurnakan kajian ini.

DECLARATION OF INTERESTS

Pengarang mengisytiharkan tiada konflik kepentingan

Rujukan

- Ahmad, A., Mohamed, M., & Karim, A. R. (2021). The growth of halal hotel industry and its impact on Muslim tourists. *Journal of Islamic Tourism Studies*, 7(2), 45-58.
- Ali, M., & Hussain, Z. (2019). Inclusivity in Halal hospitality: Understanding non-Muslim perspectives. *Journal of Halal Tourism Studies*, 6(4), 55-68.
- Battour, M., & Ismail, M. N. (2016). Halal tourism: Concepts, practices, challenges, and future. *Tourism Management Perspectives*, 19, 150-154.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
- Creswell, J. W. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). SAGE Publications.
- Hamzah, M., Yusof, N., & Chong, T. (2020). Implementing halal practices in non-Muslim majority countries: Insights from Singapore's hotel industry. *International Journal of Tourism and Hospitality*, 11(3), 115-127.
- Hashim, A., & Rahim, S. (2021). The application of Maqasid Shariah in Halal hospitality: A conceptual study. *Halal Hospitality Research Journal*, 13(2), 42-60.
- Henderson, J. C. (2016). Halal food, certification and halal tourism: Insights from Malaysia and Singapore. *Tourism Management Perspectives*, 19, 160-164.
- Ismail, Z., Khalid, M. S., & Rahim, N. (2022). Maqasid Shariah compliance in the Halal hotel industry: A framework for service quality. *International Journal of Halal Studies*, 12(1), 90-102.
- Lim, J., & Ong, S. (2020). Socio-cultural challenges of Halal hotels in Singapore. *Journal of Tourism Management*, 29(1), 102-117.
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (4th ed.). Jossey-Bass.
- Othman, N., Alwi, A., & Latif, N. (2019). Challenges in implementing halal hospitality in Singapore: An analysis. *Hospitality Management Journal*, 5(3), 33-47.
- Pew Research Center. (2017). *The future of world religions: Population growth projections, 2010-2050*. Retrieved from [link].
- Rahman, A., & Hassan, F. (2018). Customer perception and satisfaction in Halal hotels: The case of Maqasid Shariah. *Asian Journal of Islamic Hospitality*, 4(1), 78-89.

- Rahman, F., Asadullah, M., & Awan, H. M. (2014). Development of the halal industry: Challenges and opportunities in Malaysia. *Journal of Islamic Marketing*, 5(4), 410-422.
- Salleh, F., & Jamal, H. (2021). Governmental role in enhancing Malaysia's Halal hotel industry: A review. *Journal of Islamic Business and Management*, 9(2), 87-98.
- Samori, Z., & Sabtu, N. H. (2012). Developing halal standard for Malaysian hotel industry: An exploratory study. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 121, 144-157.
- Samori, Z., Salleh, N. Z. M., & Khalid, M. M. (2016). Current trends on halal tourism: Cases on selected Asian countries. *Tourism Management Perspectives*, 19, 131-136.
- Yusof, R., & Hashim, H. (2020). Government initiatives and Halal certification in Malaysia's hotel industry. *Malaysian Journal of Tourism and Hospitality*, 8(1), 12-27.
- Zailani, S., Omar, R., & Zakaria, Z. (2019). Demand for Halal accommodation: Factors and future prospects. *Tourism and Hospitality Studies*, 8(3), 33-50.